

Hans Robert Schwencke
Dag Olav Haugen
Kjell Magne Baksaas
Tonny Stenheim
Erik Avlesen-Østli

Årsregnskapet

i teori og praksis

2022

Årsregnskapet i teori og praksis 2022

Hans Robert Schwencke • Dag Olav Haugen
Kjell Magne Baksaas • Tonny Stenheim • Erik Avlesen-Østli

Årsregnskapet i teori og praksis 2022

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2023
24. utgave, 1. opplag 2023

ISBN 978-82-05-58645-1

Omslag: Gyldendal Akademisk
Sats: Tekstflyt AS
Times 10,5/13,5 pkt.
Papir: 80 g My Soll Matt
Trykk: Opolgraf, Polen

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 OSLO

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Forord

Kjære leser!

Denne boken om årsregnskapet er beregnet på deg som deltar i utarbeidelse, vurdering eller kontroll av årsregnskap i praksis, men boken er også velegnet i undervisning i årsregnskap på universitets- og høyskolenivå.

Et viktig siktemål med boken er å gi oversikt over og vise praktiske løsninger på de fleste problemstillinger knyttet til årsregnskapet. Boken er derfor oppdatert i henhold til norsk regnskapslovgivning og norske regnskapsstandarder. Boken er delt inn i flere deler. Den mest sentrale og omfattende delen er del IV, som omhandler utarbeidelsen av årsregnskap for aksjeselskaper.

Vi har lagt størst vekt på den regnskapsmessige behandlingen av de forskjellige balansepostene, men boken inneholder også omfattende kapitler om egenkapital og egenkapitaltransaksjoner, konsernregnskap, fusjon og fisjon. Skatteregler er omtalt i tilknytning til de aktuelle regnskapsspørsmålene. For mer inngående behandling av skattespørsmål viser vi til skatterettslitteraturen.

I enkelte tilfeller synes regnskapsreguleringen å være uklar når det gjelder regnskapsmessige løsninger, og da kan det noen ganger argumenteres for alternative løsninger. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at våre anbefalinger ikke alltid behøver å være de eneste akseptable eller i samsvar med det andre mener er riktig. Dessuten er enhver situasjon unik. Vi kan derfor ikke ta ansvar for eventuelle beslutninger som tas på grunnlag av innholdet i boken.

Det internasjonale regnskapsspråket IFRS har en framtrødende plass i Norge, både fordi norske foretak kan avlegge årsregnskapet etter IFRS eller forenklet IFRS, og fordi IFRS-reguleringen påvirker utarbeidelsen og forståelsen av ordinære norske regnskapsregler. I del VIII omtaler vi IFRS-reglene og reglene om forenklet IFRS.

På samme måte som tidligere, har også denne utgaven et eget nyhetskapittel. Kapittel 1 inneholder en oversikt over nyheter på det regnskapsrettslige, selskapsrettslige og skatterettslige området.

I årets utgave er omtalen av bærekraftsrapportering vesentlig utvidet. Med EUs grønne giv («The European Green Deal») vil EU bidra til at økonomisk aktivitet omstilles til å bli bærekraftig. Dette er i ferd med å føre til et betydelig skifte i rapporteringsplikter, ikke bare for de største virksomhetene. Noe er vedtatt, og mye er i ferd med å bli vedtatt og iverksatt. Boken gir oversikt, framdriftsstatus og omtaler innholdet i både EUs taksonomi og CSRD-direktivet (Corporate Sustainability Reporting Directive).

Boken revideres hvert år, slik at den er oppdatert foran hvert nytt årsoppgjør. I årets utgave er gjeldende regnskapsstandarder og høringsutkast til endrede regnskapsstandarder (per desember 2022) fra NRS behørig behandlet. . Vi foretar også en løpende videreutvik-

ling av behandlingen av de ulike temaene boken dekker, og inkluderer nye temaer. Vi tar gjerne imot forslag (via forlaget) til forbedringer, emneutvidelser osv., og også tilbakemeldinger om eventuelle trykkfeil.

Vi gjør oppmerksom på at aktuelle lover er å finne på www.rechtsdata.no.

Desember 2022,

Forfatterne

Innhold

DEL I – NYHETER

- 1 **Nytt om regnskap, selskapsrett og skatt** 3
- 1.1 Usikkerhet i økonomien 3
- 1.2 Vedtatte endringer i regnskapsloven 5
- 1.3 Endringer i regnskapsstandarder 10
- 1.4 Endringer i aksjelovgivningen 13
- 1.5 Skatt og arbeidsgiveravgift (næring) 13

DEL II – FORMELLE REGULERINGER

- 2 **Årsregnskapets formål og brukergrupper** 17
- 3 **Plikten til å utarbeide årsregnskap** 20
 - 3.1 Generelt om regnskapsplikten 20
 - 3.1.1 Differensiering 22
 - 3.1.2 Regnskapsår 34
 - 3.1.3 Regnskapspliktens innhold 35
 - 3.1.4 Oversikt over finansiell og ikke-finansiell rapportering 36
 - 3.2 Avleggelse av årsregnskap etter spesiallovgivning og særskilte forskrifter 38
 - 3.3 Oversikt over foretaksformer 41
- 4 **Formell behandlingsprosedyre og tidsfrister for årsregnskapet** 44
 - 4.1 Prosedyre og tidsfrister for aksjeselskaper 44
 - 4.2 Prosedyre og tidsfrister for andre foretak 50
- 5 **Distribusjon og tilgjengelighet av årsregnskapet** 51
 - 5.1 Generelt for selskaper 51
- 6 **Regnskapsloven og god regnskapsskikk** 56
 - 6.1 Regnskapsloven (17. juli 1998 nr. 56) 56
 - 6.2 God regnskapsskikk og rettviseende bilde 57
 - 6.2.1 God regnskapsskikk som rettslig standard 57
 - 6.2.2 Norske regnskapsstandarder 57
 - 6.2.3 Kravet til rettviseende bilde. Overstyring av regnskapsloven 63
 - 6.3 Internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og regnskapslovens «tosporrede» system 63

DEL III – PLANLEGGING OG FORBEREDENDE ARBEIDER

7	Skatteplanlegging og regnskapsplanlegging	67
7.1	Definisjoner	67
7.1.1	Hva er skatteplanlegging?	67
7.1.2	Hva er regnskapsplanlegging?	68
7.2	Sammenheng mellom skatteplanlegging og regnskapsplanlegging	68
7.3	Skatteplanlegging i selskapet	69
7.3.1	Handlinger (transaksjoner) som må gjennomføres før årsskiftet	70
7.3.2	Handlinger som gjennomføres i årsoppgjøret	72
7.4	Skatteplanlegging ved utdelinger til aksjonærene	72
7.4.1	Utdeling til private aksjonærer	72
7.4.2	Forholdet mellom skattemessig og aksjerettslig utbytte	76
7.4.3	Utdelinger når eierne er selskap	81
7.5	Regnskapsplanlegging	82
7.5.1	Handlinger for å påvirke regnskapsmessig resultat	82
7.5.2	Handlinger som bare påvirker egenkapitalandelen (egenkapitalprosenten)	86
7.5.3	Motregning av fordringer og gjeld	87
7.6	Planlegging i konsernforhold	88
7.6.1	Innledning	88
7.6.2	Skatteplanlegging	89
7.6.3	Regnskapsplanlegging og utbytteplanlegging i morselskapet	93
7.6.4	Organisering av eiendeler/virksomheter	94

DEL IV – UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

GENERELLE KRAV TIL ÅRSREGNSKAPET

8	Årsregnskapets kvalitetskrav, hovedelementer og målemodeller	101
8.1	Innledning	101
8.2	Kvalitetskrav til årsregnskapet	102
8.3	Bærekraftsrapporten	105
8.3.1	Innledning og bakgrunn	105
8.3.2	Kvalitetskrav til bærekraftsrapportering	106
8.4	Årsregnskapets hovedelementer – innregningskriterier	107
8.4.1	Innledning	107
8.4.2	Eiendeler	108
8.4.3	Forpliktelse	110
8.4.4	Egenkapital	113
8.4.5	Innregningskriterier	114
8.4.6	Inntekter og kostnader	115
8.5	Målegrunnlag og målemodeller	119

9	Grunnleggende regnskapsprinsipper	122
9.1	Innledning	122
9.2	Transaksjonsprinsippet	124
9.2.1	Kontinuitetsgjennomskjæring	125
9.3	Opptjeningsprinsippet	130
9.4	Sammenstillingsprinsippet	132
9.5	Forsiktighetsprinsippet	132
9.6	Sikring	134
9.7	Prinsippet om «beste estimat»	134
9.8	Kongruens	135
9.9	Konsistens	136
9.10	Fortsatt drift	137
9.11	Vesentlighetsprinsippet	140

BALANSEN

10	Årsregnskapet – klassifisering og presentasjon	142
10.1	Innledning	142
10.2	Balansen – Klassifisering og presentasjon	143
10.2.1	Generelt om eiendeler	144
10.2.2	Generelt om forpliktelser	145
10.2.3	Kriteriene for skille mellom kortsiktige og langsiktige balanseposter	145
10.2.4	Brutto- eller nettopresentasjon i balansen	148
10.3	Resultatregnskapet – klassifisering og presentasjon	155
10.3.1	Oppstillingsplanen	155
10.3.2	Brutto- eller nettopresentasjon i resultatregnskapet	159
10.3.3	Avvikling og avhendelse av virksomhet	161
10.4	Prinsippendringer og vesentlige feil	163
10.4.1	Endring av regnskapsprinsipp	163
10.4.2	Korreksjon av feil fra tidligere år	166
10.4.3	Korreksjon av regnskapsestimater	167
10.5	Sammenligningstall og proformaregnskaper	168
10.5.1	Endring av sammenligningstall	168
10.5.2	Proformainformasjon	171
10.5.3	Endring av regnskapsår	172
10.5.4	Oversikt over endring av sammenligningstall og noteinformasjon	173
11	Hendelser etter balansedagen	174
11.1	Skjæringsdato for hendelser etter balansedagen	174
11.2	Hendelser etter balansedagen med og uten regnskapsmessig konsekvens	175
11.2.1	Eksempler	176
11.3	Regnskapsmessig behandling av utbytte	180
11.4	Fortsatt drift	181

INNHOLD

12	Virkelig verdi	182
12.1	Innledning	182
12.2	Virkelig verdi i god regnskapsskikk	182
12.2.1	Virkelig verdi i transaksjoner	183
12.2.2	Virkelig verdi som markedsverdi	185
12.2.3	Virkelig verdi ved verdifall	186
12.2.4	Andre bestemmelser om virkelig verdi	186
12.2.5	Forskjellig innhold i virkelig verdibegrepet	187
12.2.6	Bruken av virkelig verdi i IFRS	187
12.3	Definisjon av virkelig verdi	189
12.4	Måling av virkelig verdi	194
12.4.1	Måling etter IFRS 13	195
12.5	Verdsettelse av ikke-børsnoterte foretak	201
12.5.1	Avkastningsverdimetoden	202
12.5.2	Verdsettelse av aksjer basert på substansverdi	212
12.5.3	Multipelbasert verdsettelse av aksjer	213
13	Finansielle instrumenter og sikring	215
13.1	Innledning og definisjon	215
13.2	Regnskapsføring av finansielle instrumenter	216
13.2.1	Innledning	216
13.3	Finansielle derivater	218
13.3.1	Innledning	218
13.3.2	Terminkontrakter	219
13.3.3	Regnskapsføring av opsjoner	222
13.3.4	Konvertibel obligasjon (eksempel på innebygd derivat)	223
13.3.5	Renteswap (rentebytteavtaler)	224
13.4	Sikring	227
13.4.1	Generelt om sikringsbøkføring	227
13.4.2	Regnskapsføring ved sikring	232
13.4.3	Opphør av sikring	241
13.4.4	Rebalansering av sikring	245
13.4.5	Endringer i referanserente	246
13.5	Noteopplysninger	247
14	Nedskrivninger av anleggsmidler	248
14.1	Innledning og definisjoner	248
14.2	Nedskrivningsplikten	249
14.3	Reversering av nedskrivninger	277
14.4	Presentasjon og noteopplysninger	280
15	Immaterielle eiendeler	281
15.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	281
15.2	Goodwill	282
15.2.1	Definisjon av goodwill	282

15.2.2	Avskrivning av goodwill	283
15.2.3	Nedskrivning av goodwill	288
15.3	Andre immaterielle eiendeler	289
15.3.1	Spesiell vurderingsregel for forskning og utvikling	289
15.3.2	Definisjon av immaterielle eiendeler	291
15.3.3	Avgrensning av immaterielle eiendeler mot andre eiendeler	294
15.3.4	Balanseføring og måling av anskaffelseskost	295
15.3.5	Eksempler på regnskapsmessig behandling av immaterielle eiendeler	304
15.3.6	Digitale eiendeler – immaterielle eiendeler eller varer?	308
15.3.7	Grensen mellom vedlikehold og påkostning	314
15.3.8	Avskrivning av immaterielle eiendeler	315
15.3.9	Nedskrivning av immaterielle eiendeler	318
15.3.10	Avgang av immaterielle eiendeler	318
15.4	Noteopplysninger	318
16	Varige driftsmidler	319
16.1	Definisjon, presentasjon og klassifisering	319
16.1.1	Regnskapslov og regnskapsstandarder	319
16.1.2	Spesifikasjon og klassifisering	320
16.2	Balanseføring eller direkte kostnadsføring av nyanskaffelser	327
16.3	Anskaffelseskost	328
16.4	Avskrivninger	336
16.4.1	Avskrivningsplanen	336
16.4.2	Avskrivningsgrunnlaget	336
16.4.3	Avskrivningstiden	339
16.4.4	Avskrivningsmetoder	341
16.5	Endring av avskrivningsplan	345
16.6	Driftsmidler som består av enkeltdeler med ulik levetid	349
16.6.1	Innledning	349
16.6.2	Ikke dekomponering	349
16.6.3	Dekomponering	356
16.6.4	Ikke dekomponering	362
16.6.5	Oppsummering av sammenhengen mellom avskrivninger og vedlikehold/ påkostning	363
16.6.6	Oppsummering av fordeler og ulemper med dekomponering sammenlignet med ikke dekomponering	366
16.6.7	Overgang til dekomponering	367
16.7	Nedskrivninger	368
16.8	Avgang	368
16.8.1	Noteopplysninger om varige driftsmidler, avskrivninger osv. (jf. rskl. §§ 7-12, 7-13 og 7-39 første og annet ledd)	369
17	Leide (leasede) driftsmidler	370
17.1	Definisjon, presentasjon og klassifisering	370
17.2	Skillet mellom finansielle og operasjonelle leieavtaler	372

INNHold

17.2.1	Praktiske eksempler på regnskapsmessig klassifisering av leieavtaler	372
17.3	Nærmere om regnskapsmessig behandling og presentasjon av leieavtaler	377
17.3.1	Finansielle leieavtaler	377
17.3.2	Operasjonelle leieavtaler	381
17.4	Regnskapsmessig behandling av salg av driftsmidler med tilbakeleieavtaler	382
17.5	Regnskapsmessig behandling hos utleier	383
17.6	Noteopplysninger	384
18	Langsiktige investeringer i aksjer og andeler	385
18.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	385
18.1.1	Aksjer og andeler i datterselskap	387
18.1.2	Aksjer og andeler i felleskontrollert virksomhet	388
18.1.3	Aksjer og andeler i tilknyttede selskaper	389
18.1.4	Andre langsiktige investeringer i aksjer og andeler	390
18.2	Anskaffelseskost og tidspunkt	391
18.2.1	Anskaffelseskost	391
18.2.2	Anskaffelsestidspunkt	399
18.3	Metoder for regnskapsmessig behandling	401
18.4	Kostmetoden	403
18.4.1	Aksjer	403
18.4.2	Spesielt om konsernbidrag ved bruk av kostmetoden	411
18.4.3	Andeler	416
18.5	Egenkapitalmetoden	417
18.5.1	Aksjer	417
18.5.2	Andeler	422
18.6	Bruttometoden	424
18.7	Andre problemstillinger i tilknytning til egenkapitalmetoden og bruttometoden	426
18.8	Nedskrivning	436
18.8.1	Aksjer i datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	436
18.8.2	Andre langsiktige aksjeinvesteringer	440
18.8.3	Langsiktige fordringer på datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	440
18.9	Avgang	441
18.10	Noteopplysninger	442
19	Langsiktige fordringer	443
19.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	443
19.2	Regnskapsmessig behandling	444
19.3	Spesielt om lån til aksjonærer og konsernselskaper	447
19.3.1	Lån til personlige aksjonærer og selskapsaksjonærer utenfor konsern	447
19.3.2	Lån til personlig aksjonær er skattepliktig utbytte	452
19.3.3	Lån til konsernselskaper	453
19.4	Noteopplysninger	454

20	Varer	455
20.1	Definisjon og spesifikasjonskrav	455
20.2	Vurdering av varer	457
20.2.1	Laveste verdis prinsipp	457
20.2.2	Anskaffelseskost	457
20.2.3	Virkelig verdi	466
20.3	Noteopplysninger	469
21	Anleggskontrakter (langsiktige tilvirkningskontrakter)	470
21.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	470
21.2	Løpende avregningsmetode	472
21.3	Avsetning for forventet tap	480
21.4	Vesentlige forskudds- eller etterskuddsbetalinger	481
21.5	Prosjekter i egen regi	482
21.6	Noteopplysninger	484
22	Fordringer (omløpsmidler)	485
22.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	485
22.2	Kundefordringer og avsetning til tap på fordringer	486
22.3	Andre fordringer	494
22.4	Krav på aksjeinnskudd	497
22.5	Noteopplysninger	498
23	Kortsiktige investeringer	499
23.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	499
23.2	Anskaffelseskost	502
23.2.1	Tilordning av anskaffelseskost	502
23.3	Verdsettelse	504
23.3.1	Kostmetoden	504
23.3.2	Markedsverdiprinsippet	506
23.3.3	Laveste verdi på porteføljenivå (porteføljevurdering)	508
23.3.4	Omklassifisering	508
23.4	Noteopplysninger	509
24	Bankinnskudd, kontanter og lignende	510
24.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	510
24.2	Bankinnskudd, kontanter mv.	510
24.3	Kontantekvivalenter	513
24.4	Noteopplysninger	513
25	Egenkapital og egenkapitaltransaksjoner	514
25.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	514
25.2	Enkelte bestemmelser i aksjelovgivningen	516
25.2.1	Aksjelovgivningens hovedregler om egenkapitalens størrelse	517
25.2.2	Teknisk utbytteramme	520

INNHold

25.3	Innskutt egenkapital	521
25.3.1	Aksjekapital	521
25.3.2	Kapitalendringer som ikke er registrert ved årsskiftet	521
25.3.3	Overkurs	522
25.3.4	Annen innskutt egenkapital	522
25.4	Opptjent egenkapital	524
25.4.1	Generelt om opptjent egenkapital	524
25.4.2	Fond for urealiserte gevinster (FUG)	524
25.4.3	Fond for vurderingsforskjeller (FFV)	526
25.4.4	Annen egenkapital	528
25.4.5	Udekket tap	528
25.5	Disponering av årsresultatet mv.	528
25.5.1	Generelt	528
25.5.2	Utbytte og utbytteramme	530
25.6	Stiftelse av aksjeselskap	542
25.7	Forhøyelse av aksjekapitalen	547
25.8	Nedsettelse av aksjekapitalen	551
25.8.1	Kapitalnedsettelse til dekning av tap	551
25.8.2	Kapitalnedsettelse med utdeling til aksjonærene	552
25.9	Egne aksjer	556
25.9.1	Kjøp av egne aksjer	556
25.9.2	Salg av egne aksjer	558
25.9.3	Sletting av egne aksjer	560
25.9.4	Egenkapital i NUF	560
25.10	Noteopplysninger	561
26	Pensjoner	562
26.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	562
26.2	Nærmere om ulike pensjonsordninger	564
26.3	Regnskapsmessig behandling	568
26.3.1	Regnskapsmessig behandling av ytelsesbasert pensjon	568
26.3.2	Forutsetninger for beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse	570
26.3.3	Nærmere om regnskapsmessig behandling av ytelsesbasert pensjon	576
26.3.4	Andre pensjonsordninger	590
26.3.5	Første gangs balanseføring av pensjonsordninger i regnskapet	592
26.3.6	Regnskapsmessig behandling av innskuddsordninger	592
26.4	Endringer i pensjonsordninger	595
26.5	Hybride pensjonsordninger	597
26.6	Noteopplysninger	600
27	Skatter	601
27.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	601
27.1.1	Sammenheng mellom regnskapsmessig resultat og årets skatter	601
27.1.2	Utsatt skatt/skattefordel i balansen	604

27.2	Framgangsmåte ved beregning av utsatt skatt/skattefordel i balansen	605
27.3	Beregning av midlertidige forskjeller	606
27.3.1	Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller	607
27.3.2	Midlertidige forskjeller – skjematisk framstilling	608
27.4	Midlertidige forskjeller som ikke skal gå inn i beregningsgrunnlaget for utsatt skatt	617
27.5	Utligning av skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller	618
27.5.1	Reversering av midlertidige forskjeller	618
27.5.2	Utligning av midlertidige forskjeller	619
27.6	Beregning og presentasjon av utsatt skatt/skattefordel i balansen	622
27.6.1	Vurdering av utsatt skattefordel	623
27.6.2	Nettopresentasjon	628
27.7	Nærmere om beregning av skattekostnaden	628
27.7.1	Grunnlaget for beregning av skattekostnaden	628
27.7.2	For lite/mye betalt skatt	632
27.7.3	Betalbar skatt (i resultatregnskapet og i balansen)	632
27.7.4	Konsekvensen på årsresultat og egenkapital når utsatt skattefordel ikke balanseføres	634
27.8	Spesielle problemstillinger	636
27.8.1	Behandling i konsernregnskapet av utsatt skatt oppstått i en merverdianalyse	636
27.8.2	Direkte balanseføring av utsatt skatt/midlertidige forskjeller	639
27.8.3	Fordring/gjeld oppstått ved konsern fusjon (trekantfusjon)	642
27.8.4	Regnskapsmessig behandling av konserninterne overføringer	643
27.8.5	Selskap som mottar konsernbidrag som føres direkte mot egenkapitalen	645
27.9	Noteopplysninger	647
28	Annen langsiktig gjeld	648
28.1	Regnskapsføring av annen langsiktig gjeld	648
28.2	Konvertible lån og andre lån på særlige vilkår	652
28.3	Obligasjonslån	654
28.4	Gjeld til kredittinstitusjoner	654
28.5	Langsiktig gjeld til selskap i samme konsern	655
28.6	Ansvarlig lånekapital	656
28.7	Aksjeeiertilskudd	656
28.8	Noteopplysninger	657
29	Usikre forpliktelser og betingede eiendeler	658
29.1	Definisjoner og spesifikasjonskrav	658
29.2	Regler for regnskapsføring	659
29.2.1	Usikre forpliktelser	659
29.2.2	Betingede eiendeler	660
29.3	Beregning av usikre forpliktelser	660
29.4	Eksempler på avsetninger	664
29.4.1	Avsetning til garantiansvar	665
29.4.2	Avsetning til tapskontrakter	670

INNHOLD

- 29.4.3 Avsetning til restruktureringsutgifter 672
- 29.4.4 Avvikling og avhendelse av virksomhet 673
- 29.4.5 Sluttvederlag 673
- 29.4.6 Utgifter til fjerning og opprydding 673
- 29.4.7 Periodisk vedlikehold 675
- 29.4.8 Avsetning til andre forpliktelser 675
- 29.5 Noteopplysninger 677

- 30 Kortsiktig gjeld 678**
- 30.1 Definisjon og spesifikasjonskrav 678
- 30.2 Konvertible lån, sertifikatlån og gjeld til kredittinstitusjoner 680
- 30.2.1 Konvertible lån 680
- 30.2.2 Sertifikatlån 680
- 30.2.3 Gjeld til kredittinstitusjoner 680
- 30.3 Leverandørgjeld 681
- 30.4 Betalbar skatt 683
- 30.5 Skattetrekk og skyldige offentlige avgifter 684
- 30.6 Annen kortsiktig gjeld 685
- 30.6.1 Forskudd fra kunder 686
- 30.6.2 Gjeld til ansatte og aksjonærer 686
- 30.6.3 Gjeld til selskap i samme konsern 686
- 30.6.4 Påløpt lønn, ferielønn osv. 687
- 30.6.5 Påløpt kostnad og forskuddsbetalt inntekt 689
- 30.6.6 Uopptjent inntekt 689
- 30.6.7 Avsetning for forpliktelser 690
- 30.7 Noteopplysninger 690

ÅRSREGNSKAPET FORØVRIG

- 31 Inntekter 691**
- 31.1 Innledning 691
- 31.2 Salgsinntekter 691
- 31.2.1 Definisjoner og spesifikasjonskrav 691
- 31.2.2 Generelt om opptjening av inntekt 692
- 31.2.3 Nærmere om transaksjonstidspunktet 693
- 31.2.4 Uopptjent inntekt 704
- 31.2.5 Brutto- eller nettoføring av inntekt 707
- 31.2.6 Måling av transaksjonsvederlag 710
- 31.2.7 Salgstransaksjon med flere elementer 715
- 31.2.8 Bytteavtaler 719
- 31.3 Andre driftsinntekter 720
- 31.3.1 Offentlige tilskudd/refusjoner 720
- 31.3.2 Leieinntekter 724
- 31.3.3 Andre driftsrelaterede inntekter 725

31.3.4	Gevinst ved avgang av anleggsmidler	726
31.3.5	Gjeldsettergivelse	727
31.4	Finansinntekter	728
31.4.1	Spesifikasjonskrav	728
31.4.2	Periodisering	730
31.5	Gjennomgående utbytte og konsernbidrag	731
31.6	Noteopplysninger	733
32	Kostnader	735
32.1	Innledning	735
32.2	Driftskostnader	735
32.2.1	Spesifikasjonskrav etter art	735
32.2.2	Endring i beholdningen av varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer	737
32.2.3	Endring i beholdning av egentilvirkede anleggsmidler	737
32.2.4	Varekostnad	738
32.2.5	Lønnskostnad	739
32.2.6	Avskrivning på og nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	741
32.2.7	Annen driftskostnad	741
32.3	Finanskostnader	743
32.3.1	Spesifikasjonskrav	743
32.4	Noteopplysninger	745
33	Aksjeverdibasert betaling	746
33.1	Regnskapsføring av opsjoner til ansatte med oppgjør i aksjer	746
33.2	Oppgjør i kontanter eller valgadgang	755
33.3	Aksjeverdibasert betaling i konsernforhold	758
33.4	Endring eller kansellering av opsjonsordninger	758
33.5	Aksjeverdibasert betaling til andre enn ansatte	759
33.6	Noteopplysninger	759
34	Valuta	760
34.1	Innledning	760
34.2	Oversikt over regulering i lov og standard	760
34.3	Regnskapsvaluta, funksjonell valuta, presentasjonsvaluta og utenlandsk valuta	761
34.3.1	Oversikt over valutabegreper	761
34.3.2	Fastsetting av funksjonell valuta	762
34.3.3	Funksjonell valuta i utenlandsk virksomhet	763
34.3.4	Regnskapsvaluta og konsern	764
34.4	Valutakursdifferanser versus omregningsdifferanser	764
34.5	Transaksjoner og poster i utenlandsk valuta	765
34.5.1	Transaksjoner og førstegangsinnregning	765
34.5.2	Etterfølgende måling	765
34.6	Omregning til presentasjonsvaluta og omregningsdifferanser	770

INNHold

34.6.1	Omregning av valuta i utenlandske enheter – generelt	770
34.6.2	Omregning av valuta i konsernforhold	771
34.7	Fordringer og gjeld på utenlandsk enhet	773
34.7.1	Nettoinvestering i utenlandsk enhet	774
34.8	Endring av regnskapsvaluta	775
34.9	Noteopplysninger	776
35	Noter til årsregnskapet	778
35.1	Generelt om noteopplysninger	778
35.1.1	Usikre tider i økonomien	779
35.1.2	Opplysninger om skjønnsutøvelse	780
35.1.3	Omtale i note og/eller årsberetning	782
35.1.4	Usikkerhet om fortsatt drift	782
35.1.5	Noteopplysninger som «ikke er av betydning»	783
35.1.6	Obligatoriske noteopplysninger	784
35.1.7	Rettvisende bilde	784
35.1.8	Klimarisiko	785
35.1.9	Rekkefølge	786
35.1.10	Bruttopresentasjon	786
35.1.11	Sammenligningstall	788
35.2	Noteopplysninger om regnskapsprinsipper og konsolideringsprinsipper	788
35.2.1	Regnskapsprinsipper	788
35.2.2	Konsolideringsprinsipper	792
35.3	Generelt om de konkrete kravene til noteopplysninger	795
35.3.1	Regnskapslovens krav	795
35.3.2	Krav i henhold til regnskapsstandarder	796
35.4	Konkrete krav til noteopplysninger i regnskapsloven og regnskapsstandarder	797
35.4.1	Immaterielle eiendeler (rskl. § 7-12 og § 7-14/ § 7-39 og NRS 19 Immaterielle eiendeler)	797
35.4.2	Varige driftsmidler (rskl. § 7-12 og § 7-13/§ 7-39)	801
35.4.3	Finansielle anleggsmidler (rskl. § 7-15 og § 7-16/§ 7-36, NRS(F) Investering i tilknyttet selskap og deltakelse i felleskontrollert virksomhet)	809
35.4.4	Andre investeringer i aksjer eller andeler (rskl. § 7-17/§ 7-37)	812
35.4.5	Varer (rskl. § 7-10 og NRS 1 Varer)	814
35.4.6	Langsiktige tilvirkningskontrakter (rskl. § 7-9 og NRS 2 Anleggskontrakter)	816
35.4.7	Fordringer (rskl. § 7-19/§ 7-40)	817
35.4.8	Lån og sikkerhetsstillelse til nærstående parter (rskl. § 7-32/rskl. § 7-45)	818
35.4.9	Konsernmellomværende mv. (rskl. § 7-22 og § 7-36)	820
35.4.10	Transaksjoner med nærstående parter (rskl. § 7-30b)	820
35.4.11	Store enkelttransaksjoner (rskl. § 7-6)	824
35.4.12	Egenkapital (rskl. § 7-25)	825
35.4.13	Egne aksjer (rskl. § 7-27/§ 7-42)	827
35.4.14	Antall aksjer, aksjeeiere mv. (rskl. § 7-26/§ 7-42)	829

35.4.15	Skatt (rskl. § 7-23 og NRS(F) Resultatskatt)	830
35.4.16	Pensjoner (NRS 6 Pensjonskostnader)	836
35.4.17	Usikre forpliktelser (rskl. § 7-33, NRS 13 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler)	839
35.4.18	Gjeld (rskl. § 7-21/§ 7-40)	844
35.4.19	Pantstillelser, garantier mv. (div. bestemmelser)	847
35.4.20	Virksomhetsområder (rskl. § 7-8)	849
35.4.21	Offentlige tilskudd (NRS 4 Offentlige tilskudd)	850
35.4.22	Lønnskostnader (rskl. § 7-11/§ 7-38)	850
35.4.23	Aksjeverdidbasert betaling (rskl. § 7-11a)	850
35.4.24	Ytelser til ledende ansatte mv. (rskl. § 7-31/§ 7-31b/§ 7-44)	851
35.4.25	Godtgjørelse til revisor (rskl. § 7-31a/§ 7-44)	858
35.4.26	Antall ansatte (rskl. § 7-30/§ 7-43)	859
35.4.27	Særlige poster (rskl. § 7-24/§ 7-41 og NRS 5 Spesifikasjon av særlige poster mv.)	860
35.4.28	Sammenslåing av poster (rskl. § 7-7)	861
35.4.29	Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser (sikring) (rskl. § 7-5 og NRS 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser)	861
35.4.30	Valuta (NRS 20 Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta)	863
35.4.31	Kontantstrømoppstilling (NRS(F) Kontantstrømoppstilling)	864
36	Kontantstrømoppstilling	865
36.1	Lovgivningens krav og god regnskapsskikk	865
36.2	Kontanter og kontantekvivalenter	866
36.3	Brutto-/nettorapportering	867
36.4	Inndeling av kontantstrømoppstillingen	868
36.4.1	Hovedinndelingen	868
36.4.2	Den direkte og den indirekte modellen	871
36.5	Ikke-kontanttransaksjoner	874
36.6	Sammenlignbare tall	876
36.7	Kontantstrømoppstilling i konsernregnskapet	876
36.8	Tilleggsopplysninger	879
36.9	Praktisk utarbeiding av kontantstrømoppstilling	880
36.10	Presentasjon av kontantstrømoppstillingen	885
37	Årsberetning	889
37.1	Generelt om årsberetning	889
37.1.1	Morselskapets årsberetningen omfatter også konsernet	892
37.1.2	37.1.2 Oversikt over rapporteringskrav i 2022	893
37.2	Opplysningskrav om virksomhet og økonomiske forhold	895
37.2.1	Opplysninger om arten av virksomheten og hvor virksomheten drives	895
37.2.2	Rettvisende oversikt	895
37.2.3	Redegjørelse om foretakets framtidsutsikter	899
37.2.4	Opplysninger om finansiell risiko	901

INNHOLD

- 37.2.5 Redegjørelse om forutsetningen om fortsatt drift 902
- 37.2.6 Forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap 905
- 37.3 Bærekraftsrapportering 906
 - 37.3.1 Redegjørelse om samfunnsansvar 906
 - 37.3.2 Bærekraftsrapportering framover 908
 - 37.3.3 Hva er ansett som bærekraftig økonomisk aktivitet? 909
 - 37.3.4 Bærekraftsrapportering (CSRD-direktivet) 912
 - 37.3.5 Opplysninger om bærekraftig økonomisk aktivitet 920
 - 37.3.6 Offentliggjøringsforordningen i sektoren for finansielle tjenester 924
 - 37.3.7 Bærekraftsrapportering i mellomstore og små foretak 926
- 37.4 Andre opplysningskrav om miljømessige forhold (E) 928
 - 37.4.1 Opplysninger om ytre miljøpåvirkninger 928
- 37.5 Andre opplysningskrav om sosiale forhold (S) 930
 - 37.5.1 Opplysninger om arbeidsmiljøet 930
 - 37.5.2 Redegjørelse om opplysninger om likestilling og tiltak mot diskriminering 930
 - 37.5.3 Redegjørelse om aktsomhetsvurderinger for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold 933
- 37.6 Andre opplysningskrav om foretaksstyring (G) 935
 - 37.6.1 Forsikring for styremedlemmer og daglig leder 935
 - 37.6.2 Opplysninger om foretaksstyring i børsnoterte foretak 935
 - 37.6.3 Aksjeeierforhold i børsnoterte foretak 936
 - 37.6.4 Lederlønsrapport i børsnoterte foretak 937
- 37.7 Andre opplysninger 938
 - 37.7.1 Opplysninger om land-for-land-rapportering 939

SPEIELLE REGNSKAPSEMNER

- 38 Fusjon 940**
 - 38.1 Generelt om fusjon 940
 - 38.2 Selskapsrettslig klassifisering 940
 - 38.2.1 «Ordinære» fusjoner 941
 - 38.2.2 Fusjon mellom selskaper med samme eier 942
 - 38.2.3 Fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap 942
 - 38.3 Regnskapsmessig behandling – transaksjon, selskapskontinuitet eller konsernkontinuitet? 943
 - 38.4 Horisontale fusjoner som er oppkjøp (transaksjon) 945
 - 38.4.1 Hovedtrekk i oppkjøpsmetoden 946
 - 38.4.2 Omvendt overtakelse 947
 - 38.4.3 Nærmere om oppkjøpstidspunktet 949
 - 38.4.4 Eksempler på fusjon som er transaksjon 950
 - 38.5 Selskapskontinuitet ved horisontale fusjoner 955
 - 38.6 Fusjoner mellom morselskap og datterselskap (vertikale) 960
 - 38.6.1 Heleid datterselskap innfusjoneres i morselskap 960
 - 38.6.2 Morselskap innfusjoneres i datterselskap 964

- 38.6.3 Deleid datterselskap innfusjoneres i morselskap 966
- 38.7 Konsernfusjon (Trekantfusjon) 971
- 38.8 Oppskrivning av pålydende ved fusjon 981
- 38.8.1 Opptaksfusjon 982
- 38.8.2 Konsernfusjon med delt vederlag 982
- 38.9 Kan fusjoner gi grunnlag for høyere utbytteutdeling? 982
- 38.10 Sammenligningstall og proforma informasjon 983
- 38.11 Prinsippendring i fusjonsåret 984
- 38.11.1 Fusjon som er en transaksjon 985
- 38.11.2 Kontinuitetsfusjoner 985
- 38.12 Årsregnskap for overdragende selskap 985
- 38.12.1 Hvem skal underskrive årsregnskapet? 986
- 38.13 Noteopplysninger 986
- 38.14 Skattemessig behandling 987

- 39 Fisjon 988**
- 39.1 Generelt om fisjon 988
- 39.2 Selskapsrettslig klassifisering 989
- 39.3 Regnskapsmessig behandling – transaksjon eller kontinuitet 995
- 39.3.1 Overordnet regnskapsregulering 995
- 39.3.2 Transaksjon eller kontinuitet 995
- 39.3.3 Jevndeling, skjevdeling og metodeanvendelse 997
- 39.3.4 Rene fisjoner 998
- 39.3.5 Fordeling av egenkapitalposter i det overdragende selskapet 1007
- 39.3.6 Fordeling av egenkapitalposter i det overtakende selskapet 1009
- 39.3.7 Planlegging av den regnskapsmessige gjennomføringen av fisjonen 1013
- 39.3.8 Etablering av mellomværende ved fisjon 1014
- 39.3.9 Fisjonstidspunkt 1015
- 39.3.10 Skattemessig behandling 1017
- 39.4 Noteopplysninger 1019

- 40 Konsernregnskap 1021**
- 40.1 Innledning 1021
- 40.2 Konsernregnskapspliktens omfang 1022
- 40.3 Stiftelse av datterselskap 1033
- 40.4 Interne transaksjoner, fortjeneste og tap 1036
- 40.4.1 Innledning 1036
- 40.4.2 Interne transaksjoner/mellomværender 1037
- 40.4.3 Interne fortjenester og tap 1040
- 40.5 Minoritetsinteresser 1047
- 40.6 Regnskapsmessig behandling av oppkjøp 1054
- 40.7 Utarbeidelsen av konsernregnskap etter konsernetableringen 1066
- 40.7.1 Året etter oppkjøpet 1066
- 40.7.2 To år eller mer etter oppkjøpet 1072
- 40.8 Nærmere om skatter i konsernregnskapet 1074

INNHOLD

40.8.1	Innledning	1074
40.8.2	Bruk av reell skattesats for utsatt skatt	1076
40.8.3	Beregning og presentasjon av utsatt skattefordel	1078
40.9	Omvendt oppkjøp og bruk av kontinuitetsmetoden i konsernforhold	1082
40.9.1	Omvendt oppkjøp	1082
40.9.2	Kontinuitetsmetoden ved oppkjøp	1085
40.10	Trinnvise kjøp av datterselskap	1086
40.11	Reduksjon av minoritetsinteressenes eierandel	1089
40.12	Økning i minoritetsinteressenes eierandel	1093
40.13	Avgang av datterselskap	1095

41	Små foretak	1098
41.1	Innledning	1098
41.2	Definisjon av små foretak	1100
41.3	Regnskapsreglene for små foretak	1105
41.3.1	Oversikt over valgalternativene	1107
41.3.2	Nærmere om skifte av regnskapsprinsipp	1110
41.3.3	Regnskapsoppstillingen – resultatregnskap og balanse	1114
41.4	Vurdering og presentasjon av de enkelte regnskapspostene	1117
41.4.1	Eiendeler	1117
41.4.2	Egenkapital	1135
41.4.3	Gjeld	1138
41.4.4	Resultatregnskapet	1144
41.5	Noteopplysninger	1152
41.5.1	Generelt	1152
41.5.2	Tolkning av fanebestemmelsen i § 7-1 annet ledd	1152
41.5.3	Noteopplysning om regnskapsprinsipper	1155
41.5.4	Konkrete krav til noteopplysninger i regnskapsloven og NRS 8	1157
41.6	Årsberetning og opplysningsplikt om samfunnsansvar	1169
41.7	Begrenset regnskapsplikt	1171
41.8	Delårsregnskap	1172

DEL V – ÅRSREGNSKAP FOR ANDRE REGNSKAPSPLIKTIGE

42	Årsregnskap for ideelle organisasjoner	1177
42.1	Innledning	1177
42.2	Definisjoner og avgrensninger	1179
42.3	Regnskapsreglene for ideelle organisasjoner	1181
42.3.1	Grunnleggende regnskapsprinsipper	1183
42.4	Årsregnskap – oppstillingsplaner og årsberetning	1186
42.4.1	Aktivitetsregnskap (alternativ oppstillingsplan for resultat)	1186
42.4.2	Balansen	1188
42.4.3	Kontantstrømoppstilling	1188

- 42.4.4 Noteopplysninger 1189
- 42.4.5 Årsberetning 1190
- 42.5 Nærmere om innregning, måling og opplysningsplikt 1191
 - 42.5.1 Anskaffede midler 1191
 - 42.5.2 Finans- og investeringsinntekter 1198
 - 42.5.3 Forbrukte midler 1198
 - 42.5.4 Eiendeler 1201
 - 42.5.5 Formålskapital 1203
 - 42.5.6 Eksempel på regnskapsføring 1205
- 42.6 Forslag til ny stiftelseslov 1206

DEL VI – EKSEMPEL PÅ ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING

- 43 Eksempel på årsregnskap og årsberetning 1209
 - 43.1 Eksempel AS 1209

DEL VII – DELÅRSREGNSKAP

- 44 Delårsregnskap 1237
 - 44.1 Innledning 1237
 - 44.2 Virkeområde 1238
 - 44.3 Hva er et delårsregnskap? 1240
 - 44.4 Innholdet i et delårsregnskap 1240
 - 44.4.1 Sammendratt delårsregnskap 1241
 - 44.4.2 Perioder og talloppstillinger i delårsregnskapet 1242
 - 44.5 Innregning og måling 1244
 - 44.5.1 Fortsatt drift 1246
 - 44.6 Vesentlighet 1247
 - 44.7 Omarbeiding av tidligere delårsregnskap 1248
 - 44.8 Noteopplysninger 1249

DEL VIII – IFRS

- 45 Internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) 1253
 - 45.1 Oversikt og utviklingstendenser 1253
 - 45.1.1 Digital rapportering med ESEF 1255
 - 45.2 EU-krav, EU-godkjenning og nasjonal håndheving av standardene 1256
 - 45.2.1 Innledning 1256
 - 45.2.2 Godkjenningsordningen 1256
 - 45.2.3 Håndhevingsordningen i EU og i Norge 1257
 - 45.2.4 Norsk Regnskapsstiftelse og IFRS 1259

INNHold

- 45.2.5 Ikrafttredelse av nye IFRS-regler 1259
- 45.3 Regnskapsloven og IFRS 1260
- 45.3.1 Forholdet til regnskapslovens bestemmelser 1260
- 45.3.2 Forskjeller mellom regnskapslovens ordinære regler og IFRS 1262
- 45.3.3 Forskjeller mellom hver enkelt IFRS og regnskapslovens ordinære regler 1265
- 45.4 Forenklet IFRS (forskrift 7. februar 2022 nr. 182) 1301

DEL IX – REGNSKAPSLOVEN MED FORSKRIFT, FORSKRIFT OM FORENKLET ANVENDELSE AV INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDE OG UTDRAG AV AKSJELOVEN

- 46 Regnskapsloven med forskrifter og utdrag fra aksjeloven 1311
- 46.1 Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) 1311
- 46.1.1 Forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av regnskapsloven av 17. juli 1998
nr. 56 1340
- 46.1.2 Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder 1347
- 46.2 Utdrag fra lov om aksjeselskaper (aksjeloven) 1352

Litteratur 1379

Stikkord 1392

Eksempelregister

- Eksempel 7.1 – Salg av eiendel før/etter årsskiftet 71
- Eksempel 7.2 – Skattemessig innbetalt kapital 79
- Eksempel 7.3 – Sirkelkonsernbidrag 91
- Eksempel 7.4 – Salg av aksjer eller innmat? 95
- Eksempel 8.1 – Presentasjon av resultatregnskap etter IFRS 116
- Eksempel 9.1 – Tingsinnskudd i datterselskap 128
- Eksempel 9.2 – Salg av virksomhet fra morselskap til datterselskap 129
- Eksempel 10.1 – Prinsippendring 164
- Eksempel 10.2 – Korreksjon av vesentlige feil 166
- Eksempel 10.3 – Note vedrørende korrigering tidligere år 169
- Eksempel 12.1 – Virkelig verdi: Mest fordelaktige marked 191
- Eksempel 12.2 – Virkelig verdi – best mulig bruk 193
- Eksempel 12.3 – Virkelig verdi: Objektivt eller subjektivt grunnlag 200
- Eksempel 12.4 – Avkastningsverdimetoden: Beregning av verdiestimat 209
- Eksempel 12.5 – Substansverdimetoden 213
- Eksempel 13.1 – Verdiberegning av terminkontrakt 221
- Eksempel 13.2 – Renteparitetsteorien 222
- Eksempel 13.3 – Renteswap 226
- Eksempel 13.4 – Verdisikring 234
- Eksempel 13.5 – Rentesikring 237
- Eksempel 13.6 – Valutasikring av forventet framtidig salg inkl. dokumentasjon av sikringsforholdet 238
- Eksempel 13.7 – Valutasikring av forventet framtidig kjøp av driftsmiddel 240
- Eksempel 13.8 – Opphør av kontantstrømsikring 243
- Eksempel 14.1 250
- Eksempel 14.2 – Indikasjoner på verdifall 253
- Eksempel 14.3 – Indikasjoner på verdifall 253
- Eksempel 14.4 – Hva er riktig vurderingsenhet? 255
- Eksempel 14.5 – Hvordan allokere goodwill? 257
- Eksempel 14.6 – Reallokering av goodwill? 258
- Eksempel 14.7 – Reallokering av goodwill (2) 260
- Eksempel 14.8 – Beregning av avkastningskrav (WACC) 265
- Eksempel 14.9 – Gjennvinnbart beløp 268
- Eksempel 14.10 – Scenariobasert vurdering av kontantstrømmene 270
- Eksempel 14.11 – Behandling av arbeidskapital 272
- Eksempel 14.12 – «Nedenfra og opp»-metode 274

- Eksempel 14.13 – «Ovenfra og ned»-metode 275
- Eksempel 14.14 – Fordeling av nedskrivningsbeløp 275
- Eksempel 14.15 – Riving av bygg 276
- Eksempel 14.16 – Reversering av nedskrivninger 278
- Eksempel 15.1 – Utgifter til tester 304
- Eksempel 15.2 – Utgifter til app-utvikling 305
- Eksempel 15.3 – Utgifter til ny logo og ny grafisk profil 305
- Eksempel 15.4 – Egen utvikling av nettsted 306
- Eksempel 15.5 – Diverse eksempler (forenklet framstilling) 306
- Eksempel 16.1 – Betaling for tilgang til utleide lokaler 323
- Eksempel 16.2 – Verdifall på anleggsmiddel i utenlandsk valuta 330
- Eksempel 16.3 – Kjøp av utleieeiendom med leiegaranti 335
- Eksempel 16.4 – Avskrivningsgrunnlaget ved restverdi 337
- Eksempel 16.5 – Lineære avskrivninger 342
- Eksempel 16.6 – Produksjonsenhetsmetoden 345
- Eksempel 16.7 – Endring av avskrivningsplan 347
- Eksempel 16.8 – Komponenter med ulik levetid 350
- Eksempel 16.9 – Renovering etter kjøp av brukt driftsmiddel 352
- Eksempel 16.10 – Utskiftning når driftsmidlet ikke er dekomponert 355
- Eksempel 16.11 – Komponenter med ulik levetid 359
- Eksempel 16.12 – Beregning av balanseført verdi 361
- Eksempel 16.13 – Avskrivninger og balanseført verdi ved ulike avskrivningsvarianter 364
- Eksempel 16.14 – Overgang til dekomponering 367
- Eksempel 17.1 – Klassifisering av leieavtale 373
- Eksempel 17.2 – Leie av bygg (generell vurdering) 377
- Eksempel 17.3 – Fordeling av terminbeløp ved finansiell leieavtale 379
- Eksempel 17.4 – Nåverdiberegning av finansiell leieavtale 380
- Eksempel 18.1 (a) – Betinget vederlag – «earnout» 392
- Eksempel 18.1 (b) – Betinget vederlag – «earnout» 393
- Eksempel 18.1 (c) – Betinget vederlag – «earnout» alternativ 1 394
- Eksempel 18.1 (d) – Betinget vederlag – «earnout» alternativ 2 395
- Eksempel 18.2 – Omklassifisering av kjøpesum til lønn 396
- Eksempel 18.3 – Er fisjon transaksjon for eieren? 397
- Eksempel 18.4 – Er fusjon transaksjon for eieren? 399
- Eksempel 18.5 – Regnskapsføring av mottatte utdelinger (1) 405
- Eksempel 18.6 – Regnskapsføring av mottatte utdelinger (2) 407
- Eksempel 18.7 – Regnskapsføring av utdeling, hva er opptjent egenkapital? (1) 408
- Eksempel 18.8 – Regnskapsføring av utdeling, hva er opptjent egenkapital? (2) 410
- Eksempel 18.9 – Konsernbidrag fra M til D 412
- Eksempel 18.10 – Konsernbidrag fra DD til M 415
- Eksempel 18.11 – Konsernbidrag når flere konsernselskaper eier et selskap sammen 415
- Eksempel 18.12 – Egenkapitalmetoden: forutsetninger 418
- Eksempel 18.13 – Løsning egenkapitalmetoden 419
- Eksempel 18.14 – Kjøp av eierandel i et igangværende selskap 421

- Eksempel 18.15 – Beregning av resultatandel og balanseverdi 421
- Eksempel 18.16 – Andeler: Skattepliktig inntekt 422
- Eksempel 18.17 – Beregning av resultatandel og balanseverdi 423
- Eksempel 18.18 – Resultatregnskap og balanse for AS X: Innarbeiding hos eier etter bruttometoden 424
- Eksempel 18.19 – Urealisert internfortjeneste ved oppstrømssalg 429
- Eksempel 18.20 – Negativ verdi av investeringen 431
- Eksempel 18.21 – Egenkapitalmetoden og redusert eierandel 433
- Eksempel 18.22 – Trinnsvis investering 434
- Eksempel 19.1 – Rentefritt lån til datterselskap 445
- Eksempel 20.1 – Vurdering etter FIFO-metoden 460
- Eksempel 20.2 – Vurdering etter siste innkjøpspris 460
- Eksempel 20.3 – Vurdering etter gjennomsnittsmetoden 461
- Eksempel 20.4 – Beregning av tillegg for faste tilvirkningskostnader 464
- Eksempel 21.1 – Beregning fullføringsgrad og kontraktsfortjeneste 474
- Eksempel 21.2 – Prosjektregnskap 478
- Eksempel 21.3 – Avsetning for forventet tap 481
- Eksempel 21.4 – Egenregiprojekter 483
- Eksempel 22.1 – Lån eller kundefordring 491
- Eksempel 22.2 – Beregning av tap på fordringer 492
- Eksempel 22.3 – Merverdiavgift og konstatert tap 493
- Eksempel 22.4 – Merverdiavgift og tapsavsetning 494
- Eksempel 23.1 – Opsjoner 502
- Eksempel 23.2 – Ombyttbare finansielle eiendeler 503
- Eksempel 23.3 – Valuta og investeringer i aksjer 505
- Eksempel 23.4 – Omklassifisering 509
- Eksempel 25.1 – Fond for vurderingsforskjeller 527
- Eksempel 25.2 – Teknisk utbytteramme 532
- Eksempel 25.3 – Kapitalnedsettelse med utdeling etter årsskiftet 533
- Eksempel 25.4 – Kapitalforhøyelse med innbetaling etter årsskiftet 534
- Eksempel 25.5 – Motregning utbytte/aksjonærlån 534
- Eksempel 25.6 – Egne aksjer og utbytteramme 535
- Eksempel 25.7 – Forsvarlig egenkapital, tilleggsutbytte og ekstraordinært utbytte 537
- Eksempel 25.8 – Resultatdisponering 540
- Eksempel 25.9 – Konsernbidrag 540
- Eksempel 25.10 – Fordeling mellom aksjekapital og overkurs 548
- Eksempel 25.11 – Maksimal kapitalnedsettelse 553
- Eksempel 25.12 – Kjøp av egne aksjer 558
- Eksempel 25.13 – Salg av egne aksjer 559
- Eksempel 26.1 – Estimert brutto pensjonsforpliktelse 577
- Eksempel 26.2 – Estimerte pensjonsmidler 578
- Eksempel 26.3 – Pensjonsforpliktelser – regnskapsmessig underdekning 579
- Eksempel 26.4 – Resultatføring estimatavvik etter korridormetoden 582
- Eksempel 26.5 – Regnskapsmessig presentasjon av estimatavvik 583

- Eksempel 26.6 – Opptjening pensjon 586
- Eksempel 26.7 – Beregning og presentasjon av arbeidsgiveravgift pensjoner 588
- Eksempel 26.8 – Årets pensjonskostnad 589
- Eksempel 26.9 – Regnskapsføring av innskuddspensjon 594
- Eksempel 26.10 – Overgang fra ytelsesplan til innskuddsplan 597
- Eksempel 26.11 – Tjenestepensjonsordninger 599
- Eksempel 27.1 – Skattekostnad 601
- Eksempel 27.2 – Skattekostnad 603
- Eksempel 27.3 – Skatt ved investering i ANS mv. 613
- Eksempel 27.4 – Utligning av midlertidige forskjeller 620
- Eksempel 27.5 – Måling av utsatt skattefordel med underskudd til framføring 626
- Eksempel 27.6 – Skattekostnad og permanente forskjeller 629
- Eksempel 27.7 – Fordeling av skattekostnaden 630
- Eksempel 27.8 – Skattekostnaden ved endret skattesats 631
- Eksempel 27.9 – Feil skatteavsetning i regnskapet for 20x0 632
- Eksempel 27.10 – Skatt og konsernbidrag 633
- Eksempel 27.11 – Balanseføring av utsatt skattefordel 634
- Eksempel 27.12 – Utsatt skatt i skattekonsern 637
- Eksempel 27.13 – Utsatt skatt knyttet til oppkjøpt datterselskap 637
- Eksempel 27.14 – Utsatt skatt i konsernregnskapet forøvrig 638
- Eksempel 27.15 – Skatt ved fusjon og konserninternt salg 640
- Eksempel 27.16 – Skatt ved konserninterne overføringer 643
- Eksempel 28.1 – Beregning av amortisert kost – finansiell forpliktelse 649
- Eksempel 28.2 – Amortisert kost vs. lineær tilnærming 651
- Eksempel 28.3 – Utskillelse av egenkapitalkomponent 653
- Eksempel 29.1 – Enkeltstående usikker forpliktelse (1) 661
- Eksempel 29.2 – Enkeltstående usikker forpliktelse (2) 662
- Eksempel 29.3 – Beregning av avsetning til garantiansvar (1) 666
- Eksempel 29.4 – Beregning av avsetning til garantiansvar (2) 669
- Eksempel 31.1 – Varer til oppbevaring hos selger 697
- Eksempel 31.2 – Lisensinntekter: Inntektsføring 702
- Eksempel 31.3 – Royalty: Inntektsføring og senere salg av rettighetene 703
- Eksempel 31.4 – Klippekort 705
- Eksempel 31.5 – Lojalitetsprogrammer 706
- Eksempel 31.6 – Honorar til eiendomsmegler 707
- Eksempel 31.7 – Konsulentavtale som løper over ett år til fast pris 713
- Eksempel 31.8 – Tilordning av vederlag basert på markedspriser 717
- Eksempel 31.9 – Bonuspoeng 718
- Eksempel 31.10 – Periodisering av husleie 725
- Eksempel 31.11 – Inntektsføring av usikker fordring 727
- Eksempel 31.12 – Gjennomgående utbytte 731
- Eksempel 31.13 – Gjennomgående utbytte 732
- Eksempel 32.1 – Flyttekostnader: Kostnadsføring 743
- Eksempel 33.1 – Ansatteopsjoner målt til egenverdi 752

- Eksempel 33.2 – Ansatteopsjoner målt til virkelig verdi 753
- Eksempel 33.3 – Endring av utøvelseskursen 754
- Eksempel 33.4 – Aksjebasert betaling med kontantoppgjør 756
- Eksempel 33.5 – Endringer i opsjonsordning 758
- Eksempel 34.1 – kundefordringer i utenlandsk valuta 767
- Eksempel 34.2 – Aksjer i utenlandsk valuta 768
- Eksempel 34.3 – Omregningsdifferanser i konsern 771
- Eksempel 34.4 – Omregningsdifferanser ved nedsalg 773
- Eksempel 34.5 – Fordring og gjeld i konsern – utenlandsk valuta 774
- Eksempel 34.6 – Nettoinvestering – utenlandsk enhet 775
- Eksempel 35.1 – Vurderinger ved bruk av estimater 780
- Eksempel 35.2 – Vurderinger ved bruk av estimater 780
- Eksempel 35.3 – Eksempel AS: Prinsippnote fordringer 781
- Eksempel 35.4 – Prinsippnote anleggskontrakter 781
- Eksempel 35.5 – Prinsippnote påkostning (vedlikehold) 781
- Eksempel 35.6 – Usikkerhet om fortsatt drift 783
- Eksempel 35.7 – Eksempel AS: Prinsippnote salgssinntekter 789
- Eksempel 35.8 – Eksempel AS: Konsolideringsprinsipper valuta 790
- Eksempel 35.9 – Eksempel AS: Prinsippnote offentlig tilskudd 791
- Eksempel 35.10 – Eksempel AS: Prinsippnote aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap og konsolidering 794
- Eksempel 35.11 – Arten av forskning og utvikling 799
- Eksempel 35.12 – Eksempel AS: Prinsippnote immaterielle verdier og goodwill 800
- Eksempel 35.13 – Varige driftsmidler 802
- Eksempel 35.14 – Eksempel AS: Prinsippnote varige driftsmidler 803
- Eksempel 35.15 – Eksempel AS: Prinsippnote nedskrivning av anleggsmidler 804
- Eksempel 35.16 – Eksempel AS: Goodwill 806
- Eksempel 35.17 – Eksempel AS: Konserndannelse 807
- Eksempel 35.18 – Leieavtaler 808
- Eksempel 35.19 – Eksempel AS: Investeringer i tilknyttet selskap 811
- Eksempel 35.20 – Investeringer vurdert etter markedsverdiprinsippet 812
- Eksempel 35.21 – Eksempel AS: Investeringer i andre selskaper 813
- Eksempel 35.22 – Eksempel AS: Varebeholdninger 814
- Eksempel 35.23 – Eksempel AS: Prinsippnote varer 815
- Eksempel 35.24 – Langsiktige tilvirkningskontrakter 816
- Eksempel 35.25 – Eksempel AS: Kundefordringer og tap 818
- Eksempel 35.26 – Eksempel as: Transaksjoner med nærstående parter 824
- Eksempel 35.27 – Store enkelttransaksjoner 825
- Eksempel 35.28 – Egenkapital 826
- Eksempel 35.29 – Opplysninger om egne aksjer 827
- Eksempel 35.30 – Skatt 834
- Eksempel 35.31 – Eksempel AS: Pensjoner 838
- Eksempel 35.32 – Gjeld som forfaller mer enn fem år etter regnskapsårets slutt 845
- Eksempel 35.33 – Revisjonshonorar 859

- Eksempel 36.1 – Kjøp av datterselskap 877
- Eksempel 36.2 – Endringsbalanse 880
- Eksempel 36.3 – Spesifikasjon av resultatregnskap og merverdiavgift 881
- Eksempel 36.4 – Tilleggsopplysninger og beregninger 883
- Eksempel 36.5 – Den indirekte modellen 885
- Eksempel 36.6 – Den direkte modellen 887
- Eksempel 38.1 – Ordinær fusjon 950
- Eksempel 38.2 – Overtakende selskap har en eierandel i overdragende selskap før fusjonen 952
- Eksempel 38.3 – Omvendt fusjon 954
- Eksempel 38.4 – Kontinuitetsmetoden 956
- Eksempel 38.5 – Kontinuitetsmetoden ved «negativ kontinuitetsdifferanse» 958
- Eksempel 38.6 – Fusjon med søsterselskap 959
- Eksempel 38.7 – Fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap 961
- Eksempel 38.8 – Fusjon mellom morselskap og deleid datterselskap rett etter oppkjøp 967
- Eksempel 38.9 – Oppkjøp og senere fusjon av deleid datterselskap 968
- Eksempel 38.10 – Konsernfusjon som er en egenkapitaltransaksjon 974
- Eksempel 38.11 – Beregning av fusjonsfordringens størrelse 977
- Eksempel 38.12 – Regnskapsmessig åpningsbalanse ved konsernfusjon (kontinuitet) 977
- Eksempel 39.1 – Oppskrivning av pålydende (1) 993
- Eksempel 39.2 – Oppskrivning av pålydende (2) 993
- Eksempel 39.3 – Fisjon med oppløsning av overdragende selskap 1007
- Eksempel 39.4 – Fordeling av egenkapitalposter ved kontinuitet 1009
- Eksempel 39.5 – Fordeling av egenkapitalposter ved transaksjon 1011
- Eksempel 39.6 – Etablering av mellomværende ved fisjon 1015
- Eksempel 40.1 – Konsern 1021
- Eksempel 40.2 – Indirekte aksjeeie og gjensidig aksjeeie 1024
- Eksempel 40.3 – Egne aksjer 1026
- Eksempel 40.4 – Unntak for underkonsernregnskap 1030
- Eksempel 40.5 – Stiftelse av datterselskap 1034
- Eksempel 40.6 – Interne fordringer og rente 1038
- Eksempel 40.7 – Internt utbytte 1038
- Eksempel 40.8 – Internt varesalg 1039
- Eksempel 40.9 – Tap på intern fordring 1041
- Eksempel 40.10 – Internt varesalg uten videresalg 1043
- Eksempel 40.11 – Internt varesalg med videresalg 1044
- Eksempel 40.12 – Internt salg av driftsmiddel 1046
- Eksempel 40.13 – Minoritetens resultatandel 1049
- Eksempel 40.14 – Kapitalinnskudd og minoritetsinteresse 1051
- Eksempel 40.15 – Renter på interne fordringer 1052
- Eksempel 40.16 – Interngevinst ved oppstrømssalg 1053
- Eksempel 40.17 1057
- Eksempel 40.18 – Merverdianalyse 1061

- Eksempel 40.19 – Merverdianalyse og minoritetsinteresse 1064
- Eksempel 40.20 – Egenkapital i konsernregnskapet 1067
- Eksempel 40.21 – Konsernregnskap ett år etter oppkjøp 1068
- Eksempel 40.22 – Konsernregnskap to år etter oppkjøp 1073
- Eksempel 40.23 A – Bruk av reell skattesats 1076
- Eksempel 40.23 B – Kjøp av eiendomsselskap 1078
- Eksempel 40.24 – Internt varesalg og utsatt skatt 1079
- Eksempel 40.25 – Internt salg av driftsmiddel og utsatt skatt 1080
- Eksempel 40.26 – Utsatt skattefordel i konsernbalansen 1081
- Eksempel 40.27 – Omvendt oppkjøp 1083
- Eksempel 40.28 – Omvendt oppkjøp 2 1083
- Eksempel 40.29 – Kontinuitet 1085
- Eksempel 40.30 – Trinnvise kjøp 1086
- Eksempel 40.31 – Trinnvis kjøp og goodwill 1088
- Eksempel 40.32 – Reduksjon av minoritetsinteresser 1090
- Eksempel 40.33 – Økning av minoritetsinteressene 1093
- Eksempel 40.34 – Aksjeemisjon og minoritetsinteresser 1094
- Eksempel 40.35 – Salg av datterselskap 1096
- Eksempel 41.1 – Resultatdisponering 1116
- Eksempel 41.2 – Anleggskontrakter etter fullført kontrakt 1130
- Eksempel 41.3 – Porteføljevurdering aksjer 1132
- Eksempel 41.4 – Noteopplysning om anleggskontrakter:
Fullført kontrakt 1157
- Eksempel 42.1 – Aktivitetsregnskap 1205
- Eksempel 44.1 – Skatt i delårsregnskap 1245
- Eksempel 44.2 – Kvantumsrabatt 1246
- Eksempel 44.3 – Bonus ansatte 1246

Diverse forkortelser

asal.	Allmennaksjeloven (av 1997)
asl.	Aksjeloven (av 1997)
DnR	Den norske Revisorforening
IAS	International Accounting Standards
IFRIC	The International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
NRS	Norsk Regnskapsstandard
rskl.	Regnskapsloven (av 1998)
sel.	Selskapsloven
selsktl.	Selskapsskatteloven
sktfl.	Skatteforvaltningsloven
sktl.	Skatteloven (av 1999)
vphl.	Verdipapirhandeloven